

Kunstivaldkondade
sidumine
noorsootöoga

Application of Art-Based Methods to Social and Youth Work

Kaafoto: Stefanel Oey

Foto: Loore Martma

MIMO

MIMO-projektis on arendatud erialadeüleseid ja kunstil põhinevaid meetodeid eesmärgiga edendada noorte heaolu. Projekti keskne teema, noorte tõrjutuse ennetustöö, on aktuaalne ühiskondlik väljakutse. Noorte tõrjutus on tingitud lisaks ühiskondlikele teguritele ka mitmetest teistest põhjustest, näiteks noorte peredes esinevatest probleemidest, koolimuredest, elustiilist, vaimsest tervisest või sotsiaalsest suhtlemisest.

MIMO ja noored

Kunstil põhinevad töömeetodid on **MIMO**-projektis suunatud noorte heaolu seisukohast kesksete teemade käsitlemisele. Samas on antud noortele erinevate tegevuste kaudu võimalus tegeleda oma identiteeti ja oma valikuid puudutavate teemadega. Töötoad, ringid ja etendused on kaasanud projekti üle 5000 noore ja andnud neile võimaluse kogeda erinevaid viise eneseväljenduseks kunsti kaudu. Noortele on kultuuriga ja kunstiga tegelemisel tähtsateks teguriteks rõõm, elamused, õnnestumised, millegi uue loomine ja eneseväljendus. Kogunemistel on koos õpitud ja koos tegutsenud ühiste eesmärkide saavutamiseks. Samas on **MIMO**-projektis arutatud erialadeülese koostöö teoreetilisi lähteid eesmärgiga kinnistada uusi ühiseid tegutsemismudeleid.

MIMO ja erialadeülene koostöö

MIMO-projektis on arendatud erialadeülese koostöö mudelit koostöös õpetajate, tervishoiutöötajate, noorsoo- ja sotsiaaltöötajate ning kunstnikega. Erialadeülest koostööd nähakse **MIMO**-s moodusena tööks noortega. Koostöö põhineb sellel, et noorsootöö, sotsiaal- ja tervishoiu- ning kunstiprofessionaalid jagavad oma baastadmisi ja ühendavad oma tugevad küljed koostegutsemises. Eesmärgiks on jagatud ja ühiselt üles ehitatud kollektiivne professionaalsus, mis sünnib dialoogist.

MIMO-projekti tulemused näitavad, et kunstimeetoditel põhinev erialadeülene koostöö annab professionaalidele uusi vahendeid tööks noortega ja aitab kaasa noorte heaolu loomisel.

Projekti jooksul kogunenud ekspertiisi ja kogemused on suure kasuteguriga noortega töötavatele professionaalidele. Praktilisi näpunäiteid sisaldav trükkis jõuab loodetavasti paljude erialade professionaalide ja tudengite kasutusse ja üha rohkem on neid, kes

tahavad ennast arendada õppides tundma erialadeülesele koostööle ja kunstil põhinevaid meetodeid, kasutades **MIMO**-projekti raames avaldatud artiklikogumikke ja osaledes täiendõppes.

”Klassis on mõned väga endassetõmbunud õpilased, keda on raske kaasata õppetöös osalemisse. Sellised töömeetodid innustavad kõiki osalema ja huvi üles näitama ilma, et keegi kritiseeriks nende tegevust.”

Õpetaja, kelle õpilased osalesid **MIMO**-projekti teatriõpitoas

MIMO-info:

Projekti nimi: MIMO – Moving In, Moving On! Application of Art Based Methods to Social and Youth Work

Aeg 1.11.2010–31.12.2013

Rahastaja: Central Baltic INTERREG IV A 2007–2013, rahastus 1,9 miljonit €

Peapartner: Turku University of Applied Sciences

Partnerid Soomes: HUMAK University of Applied Sciences ja Turu linna noorsootöökeskus

Partnerit Eestis: PW Partners, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia ja Von Krahli Teater

Projektis on töös noortega rakendatud kunstil põhinevaid meetodeid.

Kunstil põhinev tegevus on suunatud peamiselt 13–17-aastastele noortele.

MIMO on oma tegutsemise ajal kaasanud üle 5000 noore mitmesuguste õpitubade, kunstiringide ja esinemiste kaudu.

MIMO-projektis on korraldatud kokku ligi 600 esinemist, õpituba ja üritust.

Foto: Loone Martma

Kunstil põhinev tegevus töös noortega

Kunstil põhineva tegevuse eesmärgiks on saada aistingud ja meeled liikuma, et aidata noortel oma tundeid väljendada. **MIMO**-projekti on kunstil põhinevate meetoditega soovitud tugevdada noorte enesekindlust, muuta selgemaks minapilti ning suurendada julgust ja loovust. Eesmärgiks on samuti olnud rühmas tegutsemise ja sotsiaalsete oskuste arendamine. Kunstil põhinevate meetoditega on käsitletud näiteks noorte inimsuhteid, pingeolukordi, välimusest tingitud paineid ja sellesse eluetappi kuuluvaid vastakaid tundeid. Töötamine on olnud omaalgatuslikkust ja osalemist soosiv. Projekti tegevustes on kaasatud terapeutilisi elemente, aga mitte teraapiat selle otseses tähenduses. **MIMO**-projekti rühmade tegevustes ühendati eneseanalüüs, eneseväljendus ja kogemine.

Temaatilised kasvatuslikud üritused

MIMO-projekti raames on läbi viidud kasvatuslikke üritusi noortele olulistel teemadel nagu näiteks uimastid, energiajoogid, koolikiusamine ja seksuaalsus.

“On OK olla kaine”

Kogemuslik “On OK olla kaine” etendus avas 7. klassi õpilastele erinevaid suhtumisi, mis seotud uimastite ning alkoholi tarvitamisega. Samas sooviti etendusega tõsta noorte enesehinnangut ja kriitikameelt. Üritus koosnes kolmest lühikesest teatrietendusest ja rühmavestlusest. Etenduste teemad kerkisid noorte enda elust ja käsitlesid nende kogemusi uimastite kasutamisest ja tagajärgedest. Interaktiivsetel aruteludel lahati koos tundeid, mida nähtu noortes tekitas. Lõpuks valisid noored ühe kolmest loost ja kirjutasid sellele uue ja õnneliku lõpu.

”Siin näeb päriselt toimuvaid asju, mida raamatutest alati ei õpi.”

“On OK olla kaine” etendusel osaleja

Foto: Tatu Gustafsson

Noortele korraldatud tegevused

MIMO-projekti raames on noortele korraldatud ligi 600 õpituba ja ettevõtmist. Kunstialadest on olnud esindatud tants, teater, muusika, nukuteater, fotograafia, maalikunst ja ka digitaalne lugude jutustamine. Osi rühmi on juhendanud erialadeüleised tiimid, teist osa aga ühe kindla kunstiala professionaalid ja tudengid. Osa noortele suunatud aktiviteetidest on koosnenud üksikutest õpitubadest ja osa pikaajalisematest tegevustest. Järgnevalt kaks näidet erinevatest tegevustest:

Kunstringid Eestis ja Soomes

Mitmete erialade esindajatest koosnevad tiimid, kuhu on kuulunud eri kunstialade esindajad, sotsiaal- ja terviseala, noorsootöö- ja kasvatusala üliõpilased ja professionaalid, on juhendanud noorte rühmi nii Soomes kui ka Eestis. Viljandi Kultuuriakadeemia üliõpilased juhendasid kunstringe erinevates Eesti noortekeskustes ja koolides. Soomes korraldati ringe muuhulgas ka osana tudengite erialasest õppeprogrammist ja lastekaitse organisatsioonide allüksustes. Eestis osales tegevuses ühtekokku 150 ja Soomes 130 noort.

”See kaameravärk oli vahva, sest sai pilte teha iseendast, oma elust ja sellest, millisena me näeme oma maailma.”

Kunstiõpitoas osalenud noor

Tantsu-improvisatsioonirühm noortele turvapaigataotlejaile

Soome Punase Risti Turu vastuvõtukeskuses viidi läbi igapäevane tantsu-improvisatsioonirühm riiki saabunud noorele turvapaigataotlejale. Aktiivselt rühmas osalenud noored tundsid, et tantsuimprovisatsioon toob rõõmu nende ellu ja teeb nad õnnelikumaks. Noored leidsid rühmast uusi sõpru ja kogesid ühtekuuluvuse tunnet.

”Tantsuõpitoas suutsin esimest korda üle mitme aasta mõelda iseendale ja oma tulevikule ega mõelnud oma minevikule.”

Vastuvõtukeskuse tantsuringis osalenud noor

Noortele suunatud etendused

MIMO-projekti raames tehti nii Soomes kui Eestis umbes 70 noortele suunatud tantsu- ja teatrietendust ning lühifilmi. Teemad kogu noortelt endilt ja nii mõneski etenduses olid noored ise ka peaosades.

”Kuulsime hinnanguid, et see oli kõige ägedam asi, mida nad kunagi näinud on. Ja see, et me tulime, on parim, mis üldse olla saab. Eriti hinnaliseks teeb selle meile tõsiasi, et vaimustus tuli just selliste poiste suust, kes tavaliselt teatri peale valjuhäälselt protestivad.”

Etendust “13” vaadanud 6. klassi õpetaja

”Mulle tundub, et olen nüüd enesekindlam ja tervem inimene. Et see etendus andis mulle midagi sellist puuduvat, mida ma olen juba pikka aega otsinud. (...) Igas proovis tundsin, et olen 150% mina ise – just seda ma peangi tegema ja just nii ma peangi elama. Täiega, hүүdes armastuse ja solidaarsuse ja võrdõiguslikkuse sõnumit.”

“Ropendamisetenduse” noor esineja

Foto: Terhi Hytönen

Foto: Stefanel Oey

Erialadeülese töömudeli arendamine

Erialadeülene koostöö on MIMO-projektis osutunud toimivaks ja kasulikuks viisiks töös noortega. Koostööd on tehtud nii noorteorganisatsioonide, koolide, firmade kui ka kodanikeühendustega. Projekti kogemustele tuginedes on loodud erialadeülese koostöö mudel, mis vastaks praktilistele vajadustele.

Mitmetahuliste probleemide lahendamiseks vajatakse erinevate tegevusalade professionaalide oskusi ja võimeid. Selleks, et koostöö õnnestuks, on vajalik paindlikkus, koostööoskus, turvalise tegevuskeskkonna loomine, organisatsioonide tegutsemiskultuuriga arvestamine. Rühmatöö nõuab osalejatelt lisaks avatud dialoogile võimet murda müürid ning tahet ja valmisolekut hakkama saada ka konfliktiolukordades.

Erialadeülese koostöö arendamine on MIMO-projektis tähendanud liikumist organisatsioonile ja koolitusele keskenduvast pigem kliendile suunatumaks, üksi töötamisest eesmärgistatud ühiste-

gevusele, konkureerimisest ühisele teadmiste omandamisele ja probleemidest lähtuvast pigem tugevustele toetumisele. Erinevate erialade esindajad näevad tööd noortega oma eriala vaatenurgast ja erialadeülese koostöö teoreetiline ning praktiline baas tekib vaatenurkade ühendamisel.

Erialadeülese koostöö mudelit on MIMO-projektis arendanud nii professionaalid, õppejõud ja tudengid erialadeüleses kunstimeetoditel põhinevas õppes kui ka tudengid tegevustes noortega. Erialadeülene õpe aitab kujundada oma ametiidentiteeti ja mõista erinevate elualade spetsialistide seisukohti ja tööülesandeid. Tervishoiu- ja hoolekanderiala tudengid rääkisid, et õppisid kunsteriala esindajailt kunstialast mõistmist ja kunstialade tudengid vastavalt kogesid erialadeülese koostöö kaudu paremini seda, kui oluline on suhtlemine ja tegevuste kohandamine arvestades osalejaid: protsess võib olla tähtsam kui lõpptulemus.

”Oleme selle protsessi ajal omavahel rääkinud, et meie rollid on otskui sulandunud. Oleme koos, aga igaüks oma maaalal. Ei ole mingit noortejuhti ega kunstnikku, vaid kaks tüüpi, kes ajavad ühte ja sama asja.”

Erialadeüleses õppes osaleja

”Oma jõududega ei saaks me midagi sellist ellu viia, seepärast on koostöö tudengitega suurepärane võimalus ellu viia oma unistusi näitlikest etendustest ja uutest lähenemisviisidest. (...) Teisest küljest saavad tudengid sellise koostööprojekti kaudu kasulikke kogemusi oma tulevaseks tööks.”

Narkoennetustöötaja

Foto: Terina Tikka

Foto: Tatu Gustafsson

Foto: Kadri Karu

Kutseoskuste arendamine ja õpe

MIMO-projekt on pakkunud õpet nii noortega töötavatele professionaalidele kui üliõpilastele. Õppe läbiviimisel võeti arvesse noortega töötavate inimeste soove uute ajakohaste oskuste omandamiseks. Käsitleti selliseid teemasid nagu noorte tõrjutus, noorte erinevad arenguetapid, netikiusamine ja seksuaalkasvatus. Projekti raames korraldatud õppes on osalenud ühtekokku 300 tudengit ja ala asjatundjat.

Erialadeülene õpe

Üheks *MIMO*-projekti õppemudeli lähtekohaks on olnud erinevaid erialasid kaasava õpingutemooduli pakkumine. Kunsti-, sotsiaal-, tervise- ja kasvatusala asjatundjate ühine kaasamine on pannud aluse teadmiste vahetamisele ja oskuste jagamisele. Kogemustel põhinev õppimine ja praktikale tuginemine on olnud tudengite arvates suurepärane võimalus õppida uusi asju.

MIMO-projekti on välja töötatud ja rakendatud erialadeülene õppemoodul - **kunstil põhinevad meetodid töös noortega** (10 ap) -, kus tudengid saavad omandada konkreetseid töövõtteid ja praktilisi harjutusi. Osana õpingutest juhendasid erinevate erialade tudengite tiimid noorterühmi, kus said katsetada kunstil põhinevaid töömeetodeid, näiteks improvisatsiooni ning eneseväljendust erineval moel (nt tants, maal, draama jne).

”Mul on kuidagi selline tunne, et kui me nüüd kuulasime teisi rühmi ka, et siin rakenduski see idee. Kumbki õppis teiselt, aga nii, et see tundus sellele rühmaliikmele tervikuna.”

Erialadeüleses õppes osaleja

Foto: Tatu Gustafsson

Foto: Tatu Gustafsson

Rahvusvahelisi kohtumisi

MIMO-projekti raames on korraldatud kaks Summer Summit -laagrit, kus osalesid nii Soome kui Eesti erinevate erialade tudengid ja õppejõud. Laagrite eesmärk oli kunstil põhinevate meetodite õppimine ja arendamine erinevate kultuuride koostoimel. Lisaks laagritele on *MIMO*-projekti raames korraldatud viis rahvusvahelist seminari.

Kõige suurema kasuteguriga on *MIMO*-projekti osalejate meelest olnud:

- Erialadeülene koostöö ja uute lähenemisviiside õppimine
- Kunstil põhinevate meetodite õppimine
- Töö noortega ja rühmajuhitumise oskuste täiendamine
- Kogemustel põhinev õppimine ja praktika
- Projektitöö oskuste arendamine
- Soome ja Eesti tudengite vaheline kogemuste vahetamine
- Oma kutseidentiteedi kujundamine

Veel MIMO-projektist

MOVING IN! Art-Based Approaches to Work with the Youth

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Tonteri, A. (toim.)

Trükises käsitletakse projektis kaasatud erialade (noorsootöö-, kunsti-, sotsiaal- ja tervishoiueriala) lähtekohti, oletusi ja mõtteid erialadeülese ja kunstimeetodeid rakendava koostöö alustamisel. Artiklites käsitletakse noorte arengufaase ja vaadeldakse Soome noorsootöö eesmärgid ning esitletakse erialadeülese koostöö arendamise eeltingimusi ja kunstil põhinevaid meetodeid, mida võib kasutada töös noortega.

MOVING ON! Encounters and Experiences in Arts – Working Multiprofessionally with the Youth

Tonteri, A.; Krappe, J.; Leino, I.; Parkkinen, T.; Pyörre, S. & Susi, M. (toim.)

Trükises juhendatakse lugejat erialadeülese ja kunstimeetodeid rakendava koostöö arendamise teekonnal. Artiklite kogumikus esitletakse MIMO-projekti raames arendatud erialadeülese koostöö mudelit ja tuuakse näiteid selle praktikas kasutamisest Soomes ja Eestis. Jagatakse muljeid MIMO-projektis omandatud viisidest õpetada, õppida ja rakendada erialadeülesest koostööst ja projekti ajal kogitud väljakutsetest ja õnnestumistest.

MIMO käsiraamat – Kunstil põhinevaid meetodeid noorterühmade juhtimisel

Krappe, J.; Parkkinen, T. & Sinisalo-Juha, E. (toim.)

Trükisesse on kogutud MIMO-rühmades kasutatud kunstimeetodil põhinevaid harjutusi. Trükis on suunatud noorterühmi juhendavatele erinevate elualade professionaalidele. Juhis pakub teoreetilist taustainfot noorsoost ja noorterühmade juhendamisest, praktilisi kogemusi MIMO-projekti sadadest töötubadest ning juhtnõore kunstil põhinevate meetodite kasutamiseks rühmajuhendamisel. Raamat sisaldab üle 50 kunstimeetodil põhineva harjutuse ning juhiseid nende praktikas kasutamiseks.

Experimenting with Process Documentation in Social Media – A Case Study MIMO

Adair, K. & Hatakka, M. (toim.)

MIMO-projekti planeerimisetapil sündis mõte sotsiaalmeedia kasutamisest projekti ajal tekkivate kogemuste ja ideede dokumenteerimiseks ehk protsessi dokumenteerimiseks. Trükise artiklid valgustavad MIMO-projekti protsessi dokumenteerimist erinevatest vaatenurkadest – seda nii mõiste määratlemise, dokumenteerimise teostuse, vahendite ja praktika, kui ka dokumenteerimisest tingitud mõtete ja tunnete seisukohast.

Trükiseid saab tasuta alla laadida MIMO-projekti veebilehelt mimo.turkuamk.fi

DVD: Teatriring lastekodulastele

MIMO-projekti raames loodi 2011. aastal koostöös CTM OÜ-ga teatriring, mille eesmärgiks oli etenduse väljatoomine. Ühingu väikerühmakodudes elavad vanemliku hoolitsuseta jäänud lapsed ja noored. MIMO-teatriringis osales seitse CTM-i väikerühmakodudes elavat noort. Teatriringi tegevust jälgis kolmeliikmeline dokumentaalrühm, kuhu kuulusid operaator, helirežissöör ja lavastaja.

DVD: MIMO lühifilmid

MIMO-projekti raames tehti kolm lühifilmi noori kõnetavatel ja nende elu puudutavatel teemadel. DVD-l on filmid *Origami* (*Origami*), *Pitsaperjantai* (*Pitsareede*) ja *Yksi meistä* (*Üks meist*).

MIMO

MOVING IN,
MOVING ON!

Application of Art-Based Methods
to Social and Youth Work

mimo.turkuamk.fi

See trükis väljendab autorite vaateid ja programmi korraldusasutus ei vastuta projektipartnerite poolt koostatud trükise sisu eest.